

Sprawozdanie

w sprawie wynagrodzenia mianowanych przez Wydział krajowy Członków Komisji krajowej i Komisji inspektoracyjnych, tudzież Mężów zaufania do katastralnego oszacowania gruntów.

Wysoki Sejmie!

Pismem z dnia 16. maja 1867. l. 4254 doniosło c. k. Prezydium Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, iż Najjaśniejszy Pan raczył się przychylić do petycyi o rewizyę operacyj katastralnych pod przewodnictwem mieszanej Komisji — w skutek uchwały Wysokiego Sejmu, powziętej na posiedzeniu z dnia 27. kwietnia 1866. — wniesionej, i przysłało zarazem zatwierdzone przez Najjaśniejszego Pana postanowienia zasadnicze co do przeprowadzenia tej czynności.

Na mocy postanowień tych mianuje Wydział krajowy czterech Członków do krajowej Komisji katastralnej, po czterech Członków do każdej katastralnej Komisji inspektoracyjnej, i po dwóch Mężów zaufania dla każdego okręgu szacunkowego.

Przystępując do zamianowania, zapytał się Wydział krajowy pismem z dnia 22. czerwca 1867. l. 6260 c. k. Prezydium Namiestnictwa, jakie wynagrodzenie, tak co do dyet, jak i co do kosztów podróży, pobierać będą Członkowie przez niego mianowani, i w której c. k. kasie wynagrodzenie to będzie zaasynowane. Wydział krajowy wychodził bowiem z zapatrywania się, iż nie można wymagać od mianowanych Członków, by poświęcali się żądanym od nich czynnościom bez wynagrodzenia im przynajmniej ponoszonych z tego powodu wydatków, zwłaszcza iż czynności te muszą z natury rzeczy potrwać dłuższy czas. Mając wzgląd na wielką liczbę osób, które będą musiały brać udział w tych czynnościach, nie znajdzie się nawet przy ogólnym naszym kraju ubóstwie potrzebna ilość takich, którzyby mogli ponosić taką ofiarę, pominąwszy już, że piętnej ofiary nie można wymagać od nikogo.

Pismem z dnia 21. sierpnia 1867. l. 5551 odpowiedziało c. k. Prezydium Namiestnictwa Wydziałowi krajowemu, iż c. k. Ministerstwo nie przychyliło się do wniosku, aby wzmiankowani Członkowie pobierali wynagrodzenie z funduszu katastralnego, wychodząc z zapatrywania się, że przydzielenie do czynności szacunku katastralnego zastępców z kraju ma miejsce tylko w tegoż interesie, że przeto koszta z tego powodu kraj, a nie Skarb Państwa ponosić winien.

Zarazem doniosło c. k. Prezydium Namiestnictwa, iż c. k. Ministerstwo Skarbu zezwoliło ze względu, iż użycie funduszu krajowego nie może nastąpić bez zezwolenia sejmowego na tymczasowe wypłacenie dyet Członkom Komisji krajowej i Komisji inspektoracyjnych przez Wydział krajowy mianowanym z funduszu katastralnego za zwrotem z funduszu krajowego. —

Zdaniem Wydziału krajowego zapatrywanie się Ministerstwa jest zupełnie mylnem.

Katastralne oszacowanie gruntów, mające służyć za podstawę do wymiaru i rozkładu rządowych podatków, jest rzeczą wyłącznie państwową. Tak też zawsze było uważane. Wszystkie wydatki, dotyczące się tego oszacowania, pokrywane były w innych królestwach i krajach wyłącznie z funduszu Państwa. Do tych wydatków przyczyniała się Galicya zarówno z innymi krajami. Gdyby tedy dziś, gdzie oszacowanie to przeprowadzono już, z wyjątkiem Tyrolu, we wszystkich prowincjach, Galicya miała ponosić u siebie wyjątkowo sama część dotyczących kosztów, ponosiłaby je podwójnie, raz w innych prowincjach zarówno z niemi, a powtóre u siebie bez odpowiedniego udziału tamtych krajów.

Ale nie tylko katastralne szacowanie w ogóle dzieje się w interesie Państwa. Interes Państwa wymaga także, aby oszacowanie to było rzetelne i sprawiedliwe, inaczej bowiem cel tych czynności byłby zupełnie chybnym. A właśnie tylko dlatego, aby szacunek gruntów w Galicyi był rzetelnym i sprawiedliwym, zezwolił Najjaśniejszy Pan na współdziałanie zastępców z kraju przy dotyczących czynnościach. Petycyja Wysokiego Sejmu przekonała Najjaśniejszego Pana, że przeprowadzone przez organa rządowe oszacowanie było zupełnie błędne, że wbrew najwyższemu postanowieniu użyto do tej czynności osób, z stosunkami a nawet i z językiem kraju nie obznajomionych, że nie zastosowano się do obowiązujących przepisów, i że w ogóle postępowano całkiem dowolnie. Tylko na podstawie tego przekonania Najjaśniejszy Pan mógł być spowodowanym do przychylenia się do prośby Wysokiego Sejmu i zezwolić na rewizję szacunku przy współudziale zastępców kraju. Rewizya ta jest zatem bezsprzecznie przedewszystkiem w interesie Państwa, a pośrednio tylko w interesie kraju. Najjaśniejszy Pan raczył uznać, że we współdziałaniu zastępców kraju spoczywa żądana rękojmia rzetelności i sprawiedliwości oszacowania. Dziś zastępcy z kraju są czynnikami tego oszacowania. Wydatki połączone z ich współdziałaniem stanowią integralną część kosztów szacowania, i jako takie winne być ponoszone z ogólnych kosztów Państwa, na ten cel przeznaczonych.

Jeżeli złe i błędne dotychczasowe oszacowanie spowodowało ten wydatek, toć przecież nie kraj nasz w tem winna, i już dlatego samego sprzeciwiałoby się wszelkiej słuszości, aby kraj miał go ponosić.

Zapatrywanie się c. k. Ministerstwa, że przydzielenie do czynności szacunku zastępców z kraju ma miejsce tylko w tegoż interesie, ubliża zdaniem Wydziału krajowego albo powadze c. k. Rządu, przypuszczając, że mógłby się zadowolnić oszacowaniem nierzetelnym, albo powadze kraju, posądzając go o dążność oszacowania ziemi niżej, jak powinna być oszacowaną podług obowiązujących przepisów; a przecież Wysoki Sejm nie prosił o nic innego, jak tylko o rzetelne oszacowanie, i c. k. Rząd nie przystałby i przystaćby nie mógł na inne, jak rzetelne oszacowanie.

Z tych więc powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Zważywszy, że katastralne oszacowanie odbywa się w interesie Państwa;

zważywszy, że we wszystkich królestwach i krajach fundusz Państwa ponosił koszta tego szacowania, a kraj nasz przyczyniał się zarówno z innymi do pokrycia tych kosztów;

zważywszy, że kraj nasz nie może odpowiadać za błędne i z istniejącymi przepisami niezgodne przeprowadzenie dotychczasowych czynności szacunkowych w kraju naszym;

zważywszy, że kraj nasz żąda, również jak i c. k. Rząd tylko rzetelnego oszacowania;

Sejm krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uznaje, że kraj nie ma żadnego obowiązku do ponoszenia z funduszu krajowego wydatków, wynikających ze współdziałania przy czynnościach katastralnego oszacowania gruntów mianowanych przez Wydział krajowy Członków Komisji krajowej i Komisji inspekcyjnych, tudzież Mężów zaufania, i dlatego nie przystaje na dotyczące żądanie c. k. Ministerstwa.

Leon książę Sapieha w. r.

Marszałek krajowy.

Kazimierz Grocholski w. r.

Sprawozdawca.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

We Lwowie dnia 10. lipca. 1868.